Ministerul Educației și Cercetării Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație

Examenul național de bacalaureat 2021 Proba E. d) Chimie anorganică

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Subjectul A.

Itemii de la 1 la 10 se referă la specii chimice, ale căror formule chimice notate cu litere de la (A) la (F), sunt prezentate mai jos:

(A) F_2 (B) NH_4CI (C) $[Ag(NH_3)_2]OH$

(D) Mg^{2+} (E) HCl (F) NaOH

Pentru fiecare item, notați pe foaia de examen numărul de ordine al itemului însoțit de litera corespunzătoare răspunsului corect. Fiecare item are un singur răspuns corect.

1. Elementul chimic ai cărui atomi formează specia chimică (D):

a. are caracter electronegativ;
b. este un nemetal;
c. face parte din blocul *s* de elemente;
d. face parte din blocul *p* de elemente.

2. Atomii speciei chimice care prezintă în moleculă legătură covalentă nepolară:

a. au 5 electroni de valentă; c. au în învelisul electronic 5 orbitali ocupati cu electroni;

b. au 5 electroni pe ultimul strat;d. au în învelișul electronic 5 substraturi ocupate cu electroni.

3. Elementul chimic din compoziția speciei (F), care are caracter electropozițiv, se află în Tabelul periodic în:

a. grupa 13 (a III-a A);b. grupa 1 (I A);c. perioada 1;d. perioada 2.

4. Există legături covalent coordinative în compușii:

a. (A) şi (B); **c.** (C) şi (E); **b.** (B) si (C); **d.** (E) si (F).

5. La adăugarea a 2-3 picături de turnesol în soluția apoasă a speciei (F), aceasta se colorează în:

a. albastru;c. portocaliu;b. galben;d. roșu.

6. Reacția dintre speciile chimice (E) și (F) este o reacție:

a. cu transfer de electroni;b. cu transfer de protoni;c. endotermă;d. lentă.

7. Specia chimică (C):

a. are ca liganzi anioni;
b. contine un ion metalic divalent:
c. conține un ion complex pozitiv;
d. este reactivul Schweizer.

8. O soluție de compus (F), de concentrație 0,01 M are:

a. $[H_3O^{\dagger}] = [HO];$ **c.** pH = 2; **b.** $[H_3O^{\dagger}] > [HO];$ **d.** pH = 12.

9. Raportul masic H: N în specia chimică (C) este:

a. H : N = 1 : 2; **b.** H : N = 1 : 4; **c.** H : N = 2 : 1; **d.** H : N = 4 : 1.

10. În 10,7 g de compus (B) există aceeași masă de hidrogen ca cea din:a. 8 mol de compus (E);c. 8 mol de compus (F);

b. 2,92 g de compus (E); **d.** 32 g de compus (F).

Subjectul B.

Citiţi următoarele enunţuri. Dacă apreciaţi că enunţul este adevărat scrieţi, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunţului şi litera A. Dacă apreciaţi că enunţul este fals scrieţi, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunţului şi litera F.

- 1. Izotopii sunt specii de atomi care se deosebesc prin numărul de nucleoni.
- 2. Raza ionului de sodiu este mai mare decât raza atomului din care provine.
- 3. Caracterul electropozitiv sau electronegativ al unui element chimic este determinat de configurația electronică a atomilor săi.
- 4. Într-un element galvanic, puntea de sare realizează contactul electric între soluții prin intermediul electronilor.
- 5. Reacția sodiului cu apa are loc cu absorbție de căldură.

10 puncte

30 de puncte

SUBIECTUL al II-lea (25 de puncte)

Subjectul C.

- **1.** Atomii unui element chimic formează cationi monovalenți care au 78 de electroni în învelișul electronic, iar în nucleu au 118 neutroni. Determinați numărul de masă al elementului chimic. **2 puncte**
- **2. a.** Scrieţi configuraţia electronică a atomului elementului (E), care are învelişul electronic format din 7 orbitali ocupati cu electroni, unul fiind monoelectronic.
 - b. Notați poziția în Tabelul periodic (grupa, perioada) a elementului (E).

4 puncte

- **3. a.** Modelați procesul de ionizare a atomului de fluor, utilizând simbolul elementului chimic și puncte pentru reprezentarea electronilor.
 - b. Notați caracterul electrochimic al fluorului.

3 puncte

- 4. a. Notati numărul electronilor de valentă ai atomului de azot.
- **b.** Modelați formarea legăturii chimice în molecula de azot, utilizând simbolul elementului chimic și puncte pentru reprezentarea electronilor. **3 puncte**
- 5. Într-un vas se află 145 g de soluție apoasă de clorură de sodiu, de concentrație procentuală masică 10%. Se adaugă 5 g de clorură de sodiu. Apoi se îndepărtează apă prin fierberea soluției obținute, până când masa acesteia devine 125 g. Determinați concentrația procentuală masică a soluției obținute după încetarea fierberii.

3 puncte

Subjectul D.

1. La încălzirea unui amestec de dioxid de mangan și iodură de potasiu căruia i s-a adăugat acid sulfuric, pe peretii eprubetei s-au depus cristale de iod. Ecuatia reactiei care a avut loc este:

...
$$MnO_2 + ... Kl + ... H_2SO_4 \rightarrow ... K_2SO_4 + ... MnSO_4 + ... H_2O + ... I_2$$
.

- a. Scrieți ecuațiile proceselor de oxidare, respectiv de reducere, care au loc în această reacție.
- b. Notați rolul dioxidului de mangan (agent oxidant/agent reducător).

3 puncte

2. Notați coeficienții stoechiometrici ai ecuației reacției de la punctul 1.

- 1 punct
- 3. Electroliza soluției apoase de sulfat de cupru(II) este utilizată la obținerea industrială a cuprului.
 - a. Scrieți ecuația reacției globale care are loc la electroliza unei soluții apoase de sulfat de cupru(II).
- b. Calculaţi masa de sulfat de cupru(II), exprimată în kilograme, necesară pentru obţinerea a 3,2 kg de cupru,
 la un randament al reacţiei de 80%.

SUBIECTUL al III-lea (25 de puncte)

Subjectul E.

1. Etena se poate oxida cu ozon pentru obținerea acetaldehidei. Ecuația termochimică a reacției care are loc este:

$$C_2H_4(g) + O_3(g) \rightarrow CH_3CHO(g) + O_2(g) + 361,3 \text{ kJ}.$$

- a. Notați valoarea variației de entalpie a reacției.
- b. Precizati tipul reactiei având în vedere schimbul de căldură cu mediul exterior.
- $\textbf{c}. \ \text{Calculați entalpia molară de formare standard a etenei}, \ \Delta_{_f} H^0_{C_2 H_{4(g)}}. \ \textbf{Utilizați entalpiile molare de formare}$

standard
$$\Delta_f H^0_{CH_3CHO(g)}$$
 = - 166,2 kJ/mol și $\Delta_f H^0_{O_3g)}$ = 142,7 kJ/mol.

4 puncte

5 puncte

- 2. Determinați căldura, exprimată în kilojouli, degajată în urma oxidării cu ozon a 16,8 L de etenă, măsurați în condiții normale de temperatură și de presiune, având în vedere ecuația reacției de la *punctul 1.* 2 *puncte*
- 3. Dizolvarea în apă a iodurii de potasiu are loc cu degajare de căldură. În condiții standard, căldura degajată la dizolvarea a 49,8 g de iodură de potasiu, într-o cantitate mare de apă, este 6,15 kJ. Determinați entalpia molară de dizolvare standard a iodurii de potasiu, exprimată în kilojouli pe mol.

 2 puncte
- 4. Aplicați legea lui Hess pentru a determina variația de entalpie a reacției:

$$2B(s) + 3H_2(g) \rightarrow B_2H_6(g), \Delta_rH^0$$

în funcție de variațiile de entalpie ale reacțiilor descrise de următoarele ecuații termochimice:

(1)
$$B_2H_6(g) + 3O_2(g) \rightarrow B_2O_3(s) + 3H_2O(g)$$
 $\Delta_1H_1^0$
(2) $2B(s) + 3/2O_2(g) \rightarrow B_2O_3(s)$ $\Delta_1H_2^0$

$$(3) H_2(g) + 1/2O_2(g) \rightarrow H_2O(g)$$
 $\Delta_r H_3^0$.

5. Oxidarea monoxidului de azot cu ozon, decurge conform ecuației reacției:

$$NO(g) + O_3(g) \rightarrow NO_2(g) + O_2(g), \Delta_r H^0 < 0.$$

Scrieţi relația de ordine dintre entalpiile molare de formare standard ale celor doi oxizi ai azotului, având în vedere variația de entalpie a reacției.

Subjectul F.

1. Pentru o reacție de tipul $A \rightarrow 2B$, se cunosc următoarele informații:

Timp (s)	$t_1 = 0$	$t_2 = 30$	$t_3 = 45$
[A] (mol·L ⁻¹)	$c_1 = 0.2$	C_2	$c_3 = 0.02$
v (mol·L ⁻¹ ·s ⁻¹)	5·10	3	

- **a.** Calculați concentrația molară c_2 la momentul t_2 = 30 s.
- **b.** Determinati viteza medie de reactie \overline{v}_2 , pe intervalul de timp 30-45 s.

4 puncte

- **2. a.** O butelie umplută cu gaz are volumul 4100 mL. Știind că butelia conține 1 mol de gaz comprimat la 5 atm, determinati temperatura gazului din butelie, exprimată în kelvini.
- **b.** Determinați volumul ocupat de 1,2044·10²⁴ molecule de oxigen, exprimat în litri, măsurat în condiții normale de temperatură și de presiune. *5 puncte*
- 3. Azotatul de argint se utilizează la identificarea anionului clorură. Ecuația reacției care are loc este:

$$Cl^{-}(aq) + AgNO_3(aq) \rightarrow AgCl(s) + NO_3^{-}(aq)$$

Precizați dacă reacția este lentă sau rapidă.

1 punct

Numere atomice: H- 1; N- 7; O- 8; F- 9; Na- 11; Mg- 12; CI -17.

Mase atomice: H- 1; N- 14; O- 16; S- 32; Cl- 35,5; K- 39; Cu- 64; I- 127.

Constanta molară a gazelor: $R = 0.082 L \cdot atm \cdot mol^{-1} \cdot K^{-1}$.

Numărul lui Avogadro: $N = 6,022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$.

Volumul molar (conditii nomale): V = 22,4 L· mol⁻¹.